

Brüssel, 17. juuli 2025
(OR. en)

11769/25

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0239 (COD)

COH 144
SOC 534
SAN 471
CADREFIN 111
POLGEN 94
CODEC 1048

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	17. juuli 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2025) 558 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond, mis on osa määruse (EL) [...] [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus] kohasest riikliku ja piirkondliku partnerluse kavast, ning kehtestatakse tingimused kvaliteetse tööhõive, oskuste ja sotsiaalse kaasatuse jaoks antava liidu toetuse rakendamiseks ajavahemikul 2028–2034

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 558 final.

Lisatud: COM(2025) 558 final

Brüssel, 16.7.2025
COM(2025) 558 final

2025/0239 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond, mis on osa määruse (EL) [...] [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus] kohasest riikliku ja piirkondliku partnerluse kavast, ning kehtestatakse tingimused kvaliteetse tööhõive, oskuste ja sotsiaalse kaasatuse jaoks antava liidu toetuse rakendamiseks ajavahemikul 2028–2034

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Käesoleva ettepanekuga luuakse Euroopa Sotsiaalfond (ESF), mis on peamine vahend, et investeerida Euroopa inimestesse, nende tulevikku ja valmisolekusse. Ettepanek kajastab olemasolevat sotsiaalset ja majanduslikku raamistikku ning sellega antakse selge vastus Euroopa avalikkuse üleskutsese luua sotsiaalsem Euroopa ja panustada Euroopa Liidus rohkem inimressurssi. ESF on ELi peamine vahend, et edendada ja tugevdada Euroopa ühiskonna sotsiaalset ühtekuuluvust. Käesolev ettepanek täiendab riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitleva määruse ettepanekut. Mõlemad määrused tugevdavad ja täiendavad üksteist. ESF, mis on ühtekuuluvuspoliitika osa, integreeritakse üldistesse [riikliku ja piirkondliku partnerluse kavadesse] ning [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlevat määrust] täiendatakse sätetega ESFi konkreetsete poliitikaelementide kohta. ESFi kaudu toetatakse riikliku ja piirkondliku partnerluse kava eesmäärke vastavalt käesolevas määruses sätestatud toetuse kohaldamisalale.

Euroopa tugevus sõltub siin elavatest inimestest. Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon kuulutasid 17. novembril 2017 ühiselt välja Euroopa sotsiaalõiguste samba^[1] loomise, millega seati selged ja ambitsioonikad eesmärgid, et parandada tööhõivet ja oskusi ning vähendada vaesust. Nende eesmärkide saavutamine ei ole üksnes moraalne kohustus, see on ka majanduslik vajadus. Poliitilistes suunistes aastateks 2024–2029 on märgitud, et Euroopa ainulaadne sotsiaalne turumajandus annab konkurentide ees palju eeliseid.

Komisjoni teatises Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele konkurentsivõime kompassi kohta^[2] on kirjas, et „*konkurentsivõimelise Euroopa kujundamisel on keskse tähtsusega tulemuslik sotsiaalpoliitika, mis rajaneb Euroopa sotsiaalõiguste sambal. Konkurentsivõimelisem ja suure tootlikkusega majandus tagab, et meie sotsiaalne mudel on pikas perspektiivis rahaliselt jätkusuutlik ja et kodanikud näevad selgeid teid, kuidas majanduslikku edu saavutada. Konkurentsivõime paranemisse peab oma panuse saama anda iga eurooplane ja igal eurooplasel peab olema võimalik selle hüvedest osa saada.*“ See, et tõhusalt inimkapitali investeerivad riigid on konkurentsivõimelisemad, vastupidavamad ja majanduslikult usaldusväärsemad, on leidnud laialdaselt kinnitust.

Euroopa Ülemkogu 20. märtsi 2025. aasta järeldustes on rõhutatud, et „*lähtudes komisjoni 5. märtsi 2025. aasta teatisest „Oskuste liit“, tuleks kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba ja selle tegevuskavaga teha täiendavaid jõupingutusi, et tõhustada kogu ELis oskuste omandamist, nende tunnustamist ja alal hoidmist alates põhioskuste kujundamisest kuni elukestvas õppes, ümberõppes ja täiendõppes osalemiseni.*“ Samades järeldustes on viidatud Budapesti deklaratsioonile, eelkõige olukorrale, mis „*nõuab Euroopa talentide rakendamist ja oskustesse investeerimist, et edendada kvaliteetsete töökohtade loomist kogu liidus.*“ Lisaks inimeste kvalifikatsiooni tagamisele on praeguses demograafilises olukorras vaja tagada tööjõu aktiivne osalemine tööturul.

Hoolimata olukorra paranemisest on töötuse, oskuste nappuse, tööjõupuuduse ja suure vaesusega seotud probleemid endiselt kogu ELis suure tähelepanu all. Lisaks sellele, et need pidurdavad Euroopa sotsiaalõiguste samba peamiste eesmärkide saavutamist, pärsivad need ka Euroopa konkurentsivõime tugevdamist üha enam globaliseerivas maailmas.

Sotsiaalvaldkonnaga ja kodanikele osutatavate sotsiaalteenustega, nagu haridus (sealhulgas alusharidus ja lapsehoid) ning tervishoid ja pikaajaline hooldus, seotud küsimused, samuti sotsiaaleluruumide kättesaadavus ja vähene edu vaesuse vähendamisel on Euroopa kodanike jaoks olulised teemad^[3]. Liidult oodatakse nendes valdkondades suuremat initsiatiivi. Kirjeldatud probleemide lahendamiseks on vaja rohkem sihipäraseid meetmeid.

Suurenenud geostrateegilise ebakindluse ja äärmuslike ilmastikunähtuste sagenemise kontekstis on äärmiselt oluline olla valmis ootamatuteks sündmusteks. [Tööhõive toetamise erakorralise rahastu (TERA) ajutine kasutuselevõtt näitas, kui oluline on töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate kaitsmine töö ja sissetuleku kaotuse mõju eest. Käesoleva ettepaneku eesmärk on tugevdada Euroopa solidaarsust ja võtta ka tulevikus põhjendatud vajaduse korral solidaarsusel põhinevaid meetmeid.]

ESF toetab ELi meetmete rakendamist ning riiklikke või piirkondlikke struktuurireforme tööhõive, hariduse, oskuste omandamise, sotsiaalse kaasatuse ning hooldusteenuste (sealhulgas pikaajaliste hooldusteenuste) ja tervishoiuteenuste valdkonnas. See on kooskõlas tööhõivesuunistega (ELi toimimise lepingu artikkel 148). ESF aitab kaasa liikmesriikide jõupingutustele vähendada töötust, edendada hariduse ja koolituse kvaliteeti ja võrdseid võimalusi ning parandada sotsiaalset kaasatust ja integratsiooni. Erilist tähelepanu pööratakse ka oskuste garantii rakendamisele kooskõlas oskuste liidu eesmärkidega. Suur roll on isiklike õppekontode loomisel, sellega toetatakse lähitulevikus Euroopa strateegilisi äriinvesteeringuid, andes juurdepääsu õigetele oskustele. See aitab säilitada ja arendada avatud, õigustel põhinevat, demokraatlikku, võrdset ja kaasavat ühiskonda, mis tugineb õigusriigi põhimõtetele ja sotsiaalsele dialoogile. Lisaks ärgitatakse fonde, et nad toetaksid integreeritud lähenemisviise ning investeeriks nii taristusse kui ka inimestesse.

Seega aitab ESF luua tugeva sotsiaalse Euroopa ja toetab ELi toimimise lepingu 174 kohaselt majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, mis on ELi kui stabiilse ja jätkusuutliku majandusliku ja poliitilise liidu nõuetekohaseks toimimise vajalik tingimus.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

ESF on osa ühtekuuluvuspoliitikast ning seda rakendatakse riikliku ja piirkondliku partnerluse kava ja selle ühtsete eeskirjade raames. ESF tugineb Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) kui inimestesse investeerimise usaldusväärse raamistiku pikaajalisele nähtavusele ja tõendatud edule ning Euroopa sotsiaalõiguste sambale, Euroopa poolaasta põhimõtetele ja tööhõivesuunistele. Kuigi ESF on tihedalt seotud riikliku ja piirkondliku partnerluse kavaga, on neil mõlemal oma sõltumatu õiguslik alus, nagu on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklis 162.

Riikliku ja piirkondliku partnerluse kava raames toetatavate meetmete (sealhulgas ESFi) tõhus ja tulemuslik rakendamine tugineb heale valitsemistavale ning kõigi asjakohaste territoriaalsete tasandite osalejate ja sotsiaal-majanduslike osalejate, eriti sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide partnerlusele.

ESFi kaudu toetatakse poliitikat ja prioriteete, mille eesmärk on teha edusamme täieliku tööhõive saavutamisel, töö kvaliteedi ja produktiivsuse parandamisel, töötajate geograafilise ja tööalase liikuvuse suurendamisel liidus, haridus- ja koolitussüsteemi parandamisel ning põlvkondadevahelise õigluse, sotsiaalse kaasatuse ja tervishoiu edendamisel.

ESFi määruse üldine poliitiline eesmärk on aidata luua toimivam ja vastupidavam sotsiaalne Euroopa, rakendada Euroopa sotsiaalõiguste sammast ning edendada sotsiaalvaldkonna ja tööhõivealaseid prioriteete, mida toetab Euroopa majandusjuhtimise protsess. ESF aitab rakendada koondsuuniseid, mis võeti vastu ELi toimimise lepingu artikli 121 ja artikli 148 lõike 4 alusel, ning Euroopa poolaasta raames vastuvõetud asjaomaseid riigipõhiseid

soovitusi. ESF toetab ka üldist eesmärki saavutada pärast 2030. aastat arukas, kaasav ja jätkusuutlik majanduskasv (ÜRO säästva arengu eesmärgid²) ning edendab ülespoole suunatud lähenemist.

Lisaks on ESFi eesmärk parandada tööhõivevõimalusi, suurendada sotsiaalset kaasatust, tõsta elatustaset, parandada tervishoiu taset ja töötajate liikuvust ning majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingus, ELi põhiõiguste hartas ning puuetega inimeste õiguste konventsioonis. Samuti on ESFi eesmärk panustada oskuste liidu rajamisse ja kolmandate riikide kodanike integreerimisse. Väikseima võimaliku osa ja miinimumsummade kehtestamisega ESFi jaoks tagatakse, et ELi eespool kirjeldatud prioriteetid kajastuvad piisavalt Euroopa kodanikele suunatud otseinvesteeringute mahus.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

ESFi eesmärk on parandada koostoimet ja sidusust muude meetmetega, millega investeeritakse inimkapitali arendamisse riikliku ja piirkondliku partnerluse kava raames, eelkõige ühtekuuluvuspoliitika ning kalandus- ja põllumajanduspoliitika toetuste raames, ning Euroopa Konkurentsivõime Fondiga.

ESF täiendab jätkuvalt programmi Erasmus kaudu antavaid toetusi. ESF ja Erasmus tegutsevad samas valdkonnas, aidates inimestel omandada uusi oskusi ja ennast täiendada, et vastata majandussektorite vajadustele, edendades infotehnoloogilist pädevust ning töötajate haridus- ja koolitussüsteemide kvaliteeti.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Käesoleva ettepanekuga hõlmatud meetmete õigusraamistik on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingus (ELi toimimise leping), eelkõige selle artiklites 164, 174 ja 175. ESFi loomisel tugineti ELi toimimise lepingu artiklitele 162 ja 164 ning selle kaudu toetatakse vaesuse vastast võitlust (eelkõige toidupuuduse ja esmase materiaalse puuduse vastast võitlust) ja ELi põhiväärtuste edendamist (tuginedes ELi toimimise lepingu artikli 175 lõikele 3).

Käesolevas ettepanekus määratletakse ESFi toetuse ulatus seoses riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlevas määruses seatud konkreetsete eesmärkidega ning sotsiaalse innovatsiooni valdkonna sihipärase meetmetega. Samuti viidatakse selles Euroopa Sotsiaalfondi komiteele, mis on loodud vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 163.

Lisaks võttis komisjon 16. juuli 2025 vastu ettepaneku riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitleva määruse kohta, et parandada koordineerimist ja kooskõlastada toetuse rakendamist eelarve jagatud täitmise raames, taotledes eelkõige poliitika elluviimise lihtsustamist. Need ühissätted hõlmavad ka ESFi.

- **Põhiõigused**

Lisaks õigusriigi tingimuslikkuse määrusele, mida kohaldatakse jätkuvalt kogu ELi eelarve suhtes, sisaldab käesolev määrus tugevaid kaitsemeetmeid tagamaks, et rahalisi vahendeid rakendatakse kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga ja õigusriigi põhimõttega, nagu on sätestatud määruse (EL, Euratom) 2020/2092 artikli 2 punktis a. Käesolev algatus on ka kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsiooni põhimõtetega.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Sotsiaal- ja tööhõivepoliitika ning rahvatervise valdkonnas on ELil kas liikmesriikidega jagatud pädevus (ELi toimimise lepingu artikkel 4), pädevus võtta meetmeid oma tegevuse koordineerimise tagamiseks (ELi toimimise lepingu artikkel 5) või pädevus võtta meetmeid liikmesriikide meetmete toetamiseks, koordineerimiseks või täiendamiseks (ELi toimimise lepingu artikkel 6).

ESF põhineb subsidiaarsusel. Eelarve jagatud täitmise raames delegeerib komisjon strateegilise programmitöö ja rakendusülesanded ELi liikmesriikidele ja piirkondadele. Selle põhimõtte kohaselt ei ole ka ELi meetmed aluslepingutes sätestatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust ulatuslikumad. Eelarve jagatud täitmise eesmärk on tagada, et otsuseid tehakse kodanikele nii lähedal kui võimalik ja et ELi tasandi meetmed on põhjendatud, võttes arvesse riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil olevaid võimalusi. Eelarve jagatud täitmine toob Euroopa oma kodanikele lähemale ja ühendab kohalikud vajadused Euroopa eesmärkidega. Lisaks suurendab see vastutuse võtmist ELi eesmärkide täitmise eest, kuna liikmesriigid ja komisjon jagavad otsustusõigust ja vastutust.

- **Proportsionaalsus**

Proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev ettepanek kaugemale selle eesmärkide saavutamiseks vajalikust.

- **Vahendi valik**

Valitud vahendiks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

[Vt riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitleva määruse mõjuhindang]

4. MÕJU EELARVELE

[lisatakse hiljem]

ESFi kogueelarve ajavahemikuks 2028–2034 on XX miljardit eurot (jooksevhindades).

Üksikasjad finants- ja personalivajaduste kohta on esitatud riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitleva määruse finants- ja digiselgituses.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

[Vt riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitleva määruse mõjuhindang]

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

ESFi määruks on sätestatud reguleerimise ja ESFi toetuse ulatus seoses riikliku ja piirkondliku partnerluse kavas määratletud eesmärkidega. Määrus hõlmab ka sotsiaalset innovatsiooni käsitlevaid sätteid. Samuti sisaldab määrus sätteid ELi toimimise lepingu artikli 163 kohase komitee ja määruse jõustumise kuupäeva kohta.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond, mis on osa määruse (EL) [...] [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus] kohasest riikliku ja piirkondliku partnerluse kavast, ning kehtestatakse tingimused kvaliteetse tööhõive, oskuste ja sotsiaalse kaasatuse jaoks antava liidu toetuse rakendamiseks ajavahemikul 2028–2034

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 164 ja artikli 175 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) 17. novembril 2017 kuulutasid Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon ühiselt välja Euroopa sotsiaalõiguste samba vastusena Euroopas esinevatele sotsiaalsetele probleemidele. Samba kakskümmend keskset põhimõtet on jaotatud kolme kategooriasse: võrdsed võimalused ja juurdepääs tööturule, õiglased töötingimused ning sotsiaalkaitse ja sotsiaalne kaasatus. Euroopa Sotsiaalfondi (edaspidi „ESF“) meetmete puhul tuleks juhendada Euroopa sotsiaalõiguste samba kahekümnest põhimõttest. Komisjon esitas 4. märtsil 2021 Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise tegevuskava (edaspidi „tegevuskava“), mis sisaldab 2030. aastaks seatud kaugeleulatavaid, ent realistlikke liidu peamisi eesmärke tööhõive valdkonnas (vähemalt 78 % elanikkonnast vanuses 20–64 peaks töötama), oskuste alal (vähemalt 60 % kõigist täiskasvanutest peaks igal aastal mõnel koolitusel osalema) ning vaesuse vähendamise alal (vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse riskiga inimesi peaks olema vähemalt 15 miljonit vähem, sealhulgas viis miljonit last) (edaspidi „liidu 2030. aasta peamised eesmärgid“) ja täiendavaid alleesmärke ning läbivaadatud sotsiaalvaldkonna tulemustabelit. Et aidata rakendada Euroopa sotsiaalõiguste sammast, peaks ESF toetama investeerimist inimestesse ja süsteemide reformimist tööhõive, hariduse ja sotsiaalse kaasavuse poliitikavaldkonnas ning seega toetama majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust kooskõlas aluslepingu artikliga 174.
- (2) Peamine vahend liidu ja liikmesriikide tööhõive- ja sotsiaalpoliitika koordineerimiseks on aluslepingu artikli 148 lõike 2 kohased liikmesriikide tööhõivepoliitika suunised, mille nõukogu võtab igal aastal vastu Euroopa poolaasta raames. Neis suunistes esitatakse tööhõive-, haridus-, oskuste- ja sotsiaalpoliitika ühised prioriteedid ja eesmärgid, et parandada liidu konkurentsivõimet ning muuta liit paremaks kohaks, kus investeerida, luua töökohti ja edendada sotsiaalset ühtekuuluvust. ESF on liidu

peamine vahend tööhõivesuuniste toetamiseks ning liidu tööhõive- ja sotsiaalpoliitika eesmärkide saavutamiseks. Tööhõivesuunised täiendavad Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtteid. Sellega seoses tuleks ESFi kohaldamisala aastatel 2028–2034 viia täielikult kooskõlla nõukogu otsusega (EL)...¹ [tööhõivesuunised, mille nõukogu võtab vastu hiljemalt 1. jaanuariks 2027].

- (3) Liidu tasandil moodustab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta raamistiku, mille alusel tehakse kindlaks riikide reformiprioriteedid ja jälgitakse nende rakendamist. Liikmesriigid peaksid esitama igal aastal eduaruande riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava rakendamise kohta. See raamistik peaks olema aluseks liidu rahaliste vahendite sidusale kasutamisele, sealhulgas selleks, et maksimeerida saadava rahalise toetuse lisaväärtust.
- (4) Liit seisab silmitsi struktuursete probleemidega, mis on seotud majanduse üleilmastumise, haavatavate tarneahelate, rändevoogude juhtimise, suurenenud julgeolekuohu, puhtale energiale ülemineku, tehnoloogiliste ja demograafiliste muutuste, tööjõu vananemise ja sotsiaaleluruumide vähesusega ning samuti oskuste ja tööjõu suureneva nappusega paljudes sektorites ja piirkondades.
- (5) Võttes arvesse töömaailma muutuvat tegelikkust, peaks liit olema valmis tegelema praeguste ja tulevaste probleemidega, investeerides asjakohastes oskustes, muutes kasvu kaasavamaks ning edendades tööhõivet ja sotsiaalpoliitikat, võttes arvesse tööjõu liikuvust ja sektorite restruktureerimist ning pöörates erilist tähelepanu nendele linna- ja maapiirkondadele, kus sotsiaalne olukord on eriti haavatav.
- (6) Kuni 2040. aastani väheneb liidu tööturg igal aastal ligikaudu miljoni inimese võrra. Lisaks tööjõu vähenemisele mõjutab mõnesid piirkondi kolmanda taseme haridusega elanikkonna väike ja stagneerunud osakaal, mistõttu on raske kompenseerida tööjõu kaotust suurema tööviljakusega. Selline olukord suurendab survet liidu sotsiaalse heaolu mudelile, pingestades selle jätkusuutlikkust ja vahendite piisavust. Samuti suurendab see tööjõu ja oskuste nappust tööturul, mis pärsib majanduskasvu ja konkurentsivõimet. Mõnes sektoris võib see avaldada survet tööjõukuludele. Seepärast peab ESFi kaudu toetama eelkõige naiste ja noorte, puuetega inimeste ja roma kogukondade tööturul osalemise suurendamist ning aitama tööandjatel leida vabade töökohtade jaoks õigeid inimesi, looma eakamatele töötajatele asjakohaste tööturu- ja töökohameetmete abil rohkem võimalusi, tagama kvalifitseeritud tööjõu, mis suudab lahendada suuri ühiskondlikke probleeme, ning hõlbustama töö- ja pereelu ühitamist, sealhulgas tagades juurdepääsu kvaliteetsele lapsehoiule.
- (7) Komisjon esitas 29. jaanuaril 2025 konkurentsivõime kompassi. Selle raamistikuga on võetud kurss, et kujundada Euroopast koht, kus leiutatakse, toodetakse ja lastakse turule tulevikutehnoloogiaid ja puhtaid tooteid, ning seatud eesmärgiks, et Euroopast saaks esimene kliimanetraalne maailmajagu. Raamistikus on kirjeldatud viit horisontaalset konkurentsivõime edendajat, sealhulgas oskuste ja kvaliteetsete töökohtade edendamist, ning selles on rõhutatud, et Euroopa konkurentsivõime alus on sealsed inimesed. Selleks et olla konkurentsivõimeline ja tulevikuks valmis, peab liit oma inimesi toetama ning võimaldama neil omandada edukaks õppimiseks, töötamiseks ja eluks vajalikke oskusi ja pädevusi.
- (8) Lisaks avaldas komisjon 26. veebruaril 2025 teatise „Euroopa puhta tööstuse kokkulepe: konkurentsivõime ja süsinikuheite vähendamise ühtne tegevuskava“. Väga

¹ Lisada avaldamisviide.

oluline on tunnistada oskuste otsustavat rolli eduka ülemineku hõlbustamisel, et tulevikus oleks liidu tööstus puhtam ja konkurentsivõimelisem. Innovatsiooni edendamiseks, süsinikuheite vähendamiseks ja ringlussevõtu suurendamiseks elutähtsates tööstusharudes on vaja kõrge kvalifikatsiooniga tööjõudu. Selleks et saavutada liidu õiglase ülemineku eesmärgid ning säilitada ja suurendada liidu üleilmset konkurentsivõimet, on vaja keskenduda tõsisemalt oskuste parandamisele. Arvesse tuleb võtta, et juurdepääs keskkonnaressurssidele ja nendest saadav kasu on ühiskonnas ebaühtlaselt jaotunud, nagu ka keskkonnaohud ja terviseriskid. Suure tõenäosusega jääb ebaproportsionaalselt suur osa haavatavate rühmade kanda.

- (9) Oskuste liidu eesmärk on toetada kvaliteetsete, kaasavate ja kohanemisvõimeliste haridus-, koolitus- ja oskuste süsteemide arendamist, et suurendada liidu konkurentsivõimet, valmisolekut, julgeolekut ja demokraatiat. Seepärast peaks liit kooskõlas oskuste liidu eesmärkidega tagama piisava rahastamise, et luua tugev oskustepagas ning edendada elukestva ja tulevikku suunatud täiend- ja ümberõppe võimalusi kõigile, esmajoones selleks, et leida lahendus digi- ja rohepöördega seotud probleemidele. Eelkõige puudutab see digioskusi ja peamist progressi võimaldavat tehnoloogiat, et aidata inimestel omandada digiüleminekule, tehnoloogia muutumisele, innovatsioonile ja sotsiaalsetele ja majanduslikele muutustele kohandatud oskusi, hõlbustada karjäärialaseid üleminekuid ja liikuvust ning toetada eeskätt väheste oskuste ja/või madala kvalifikatsiooniga täiskasvanuid. Kooskõlas oskuste liidu eesmärkidega tuleb digi- ja rohepöördega seotud probleemide lahendamiseks pakkuda töötajatele täiend- ja ümberõpet, viia haridus vastavusse tööstuse vajadustega ning edendada haridusasutuste, tööandjate ja avaliku sektori asutuste partnerlust. Samuti on vaja edendada oskuste ringlust ja piisavat jaotamist siseturul, sealhulgas lihtsama oskuste ülekantavuse kaudu, ning suuta luua ja säilitada oskusi ELis.
- (10) Määrusega (EL) [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus] kehtestatakse riikliku ja piirkondliku partnerluse kava üldeeskirjad, eelkõige riikliku ja piirkondliku partnerluse kavaga toetatavad eesmärgid, ning sellise kava koostamise, rakendamise, haldamise ja kontrolli eeskirjad. ESF on üks fondidest, mis kooskõlas määrusega (EL) [...] on koondatud riikliku ja piirkondliku partnerluse kava alla, ning mida rahastatakse liikmesriikide tasandil eelnevalt ette nähtud eraldistest. [Riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus. Seetõttu on vaja selgitada, milline on ESFi toetuse ulatus seoses riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlevas määruses sätestatud eesmärkidega ja kehtestada erisätted ESFi rakendamise kohta.
- (11) Riikliku ja piirkondliku partnerluse kava raames toetatavate meetmete (sealhulgas ESFi) tõhus ja tulemuslik rakendamine tugineb heale valitsemistavale ning kõigi asjakohaste territoriaalsete tasandite osalejate ja sotsiaal-majanduslike osalejate, eriti sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide partnerlusele.
- (12) Selleks et tugevdada Euroopa ühiskonda ja Euroopa sotsiaalset mudelit, peaksid liikmesriigid määruse (EL) [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitleva määruse] kohaselt vastu võetud riikliku ja piirkondliku partnerluse kava raames eraldama ESFi teatava miinimumosa vahenditest. Liikmesriikide sotsiaal-majanduslike probleemide olemus ja tõsidus on erinev ning seega on vaja paindlikumat lähenemist programmitööle. Sotsiaalpoliitilised meetmed nende probleemide lahendamiseks vajavad suhteliselt vähest rahastust, kuid arvesse peab võtma ka riiklikke ja piirkondlikke iseärasusi. Tööhõivesuuniste ja ESFi raames tehtavate investeeringute ja reformide puhul tuleb arvesse võtta sotsiaalse ebavõrdsuse ja probleemide põhjuseid. See tähendab, et valdkondliku kontsentreerumise kaudu võetavad poliitilised kaitsemeetmed peaksid tuginema liikmesriikide ja komisjoni

koostööle. Teatav miinimumosa vahenditest, mis ESFi eraldatakse, peab olema tasakaalus liidu strateegilise huviga investeerida oma inimestesse ning seeläbi tööjõu pakkumise kvaliteeti ja sotsiaalsesse progressi, ning investeerimisvajadustega, mis on hõlmatud [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitleva määruse] artiklis 3 sätestatud muude erieesmärkidega.

- (13) Sotsiaalfondi kaudu tuleks toetada tööhõivet, võrdset juurdepääsu tööturule, õiglaste ja kvaliteetsete töötingimuste loomist ning tööjõu liikuvust. ESF peaks toetama liikmesriike, et nad saaksid pakkuda töötutele ja tööturult eemale jäänud isikutele tulemuslikku, õigeaegset, koordineeritud ja vajadustele vastavat abi, mis seisneb tööotsingute, koolituse, täiend- ja ümberõppe ning muude tugiteenuste kättesaadavuse toetamises, pöörates erilist tähelepanu haavatavatele isikutele, rohe- ja digipöördest või tööturušokkidest mõjutatud inimestele ning samuti neile, kes on tööturust kõige kaugemal. ESF peaks jätkuvalt pöörama tähelepanu noorte töötusele ning mittetöötavate ja mitteõppivate noorte (NEET-noored) probleemidele, ennetades haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumist ja parandades struktuurselt üleminekut hariduselust tööellu, sealhulgas täielikult rakendades tugevdatud noortegarantiid, mis peaks samuti toetama kvaliteetsete töövõimaluste loomist noortele. Lisaks tuleks jätkata ESFi kaudu tehtavaid investeeringuid rohe- ja digipöörde jaoks olulistesse oskustesse.
- (14) ESFi toel peaks suurenema tööjõu pakkumine ning paranema haridus ja koolitus ning elukestev oskuste omandamine. Eelkõige peaks ESF soodustama edasiminekut hariduses ja koolituses ning tööle asumist, toetama elukestvat õpet, sealhulgas formaalset, mitteformaalset ja informaalset õpet kõigis eluetappides ja tööalast konkurentsivõimet, ning aitama kaasa konkurentsivõimele ja ühiskondlikule ja majanduslikule innovatsioonile, toetades neis valdkondades ulatuslikumat kasutuselevõttu võimaldavaid ja kestlikke algatusi. Seda võivad aidata saavutada näiteks tööloppimine ja õpipoisiõpe, elukestev nõustamine, oskuste prognoosimine koostöös tööstusharuga, ajakohased koolitusmaterjalid, prognoosimine ja hariduse omandanute edasise tegevuse jälgimine, haridustöötajate koolitamine, õpiväljundite valideerimine ning kvalifikatsioonide tunnustamine.
- (15) ESF peaks hõlbustama juurdepääsu teenustele, sealhulgas tugevdama nii tervishoiu- kui ka pikaajalise hoolduse teenuste ajakohastamist, digitaliseerimist ja vastupanuvõimet. ESF peaks toetama liikmesriike meetmete rakendamisel, et kaotada kõik diskrimineerimise vormid ning tagada võrdsed võimalused kõigile, eelkõige tööturul alaesindatud rühmadele, andes neile võrdse juurdepääsu teenustele. Selleks et oleksid tagatud võrdsed võimalused ja tööjõu liikuvus, peavad olema kättesaadavad sellised taskukohased, kestlikud ja kvaliteetsed teenused nagu alusharidus ja lapsehoid, kooliväline lapsehoid, haridus, koolitus ning tervishoid ja pikaajaline hooldus, eelkõige pere- ja kogukonnapõhised hooldusteenused. ESF peaks tagama, et kõigil, sealhulgas lastel, kooskõlas Euroopa lastegarantiiga, oleks juurdepääs kvaliteetsetele esmatähtsatele teenustele. Nende teenuste puhul ja iseseisva elamise toetamisel tuleks arvesse võtta puuetega inimeste erivajadusi, sealhulgas juurdepääsetavust. Lisaks peaks ESF aitama nüüdisajastada sotsiaalkaitstesüsteeme, eelkõige selleks, et muuta need juurdepääsetavamaks.
- (16) ESFi kaudu antavat toetust tuleks kasutada selleks, et saavutada võrdsed võimalused kõigi jaoks, toetada tugevaid sotsiaalseid turvavõrke, edendada sotsiaalset kaasatust ja põlvkondadevahelist õiglust ning vähendada vaesust. ESF peaks toetama liikmesriikide püüdlusi võitluses vaesuse vastu (sh materiaalse puuduse vähendamiseks), et põlvkondadeülelalt murda ebasoodsate olude ring, ja edendada

sotsiaalset kaasatust, tagades kõigile võrdsed võimalused ning vöideldes diskrimineerimise ja tervisealase ebavörduse vastu. Selleks on tarvis kasutusele võtta mitmesuguseid poliitikameetmeid, mis on suunatud kõige ebasoodsamas olukorras olevatele inimestele olenemata nende vanusest, nagu vaesuses elavad lapsed, marginaliseerunud kogukonnad (nt romad), palgavaesed ja enim puudust kannatavad isikud. ESF peaks edendama tööturult eemale jäänute aktiivset kaasamist, et tagada nende sotsiaal-majanduslik lõimimine. Kooskõlas 2021. aasta Lissaboni deklaratsiooniga peaks ESF aitama vöidelda ka kodutusega, sealhulgas ennetus- ja leevendamismeetmete kaudu. Eesmärkide saavutamisel mängib erilist rolli sotsiaalse innovatsiooni toetamine, mida tuleks seega samuti edendada.

- (17) Demokraatia põhimõtted, õigusriik ja põhiõiguste kaitse on liidu alusväärtused. Need väärtused on olulised iga inimese, eriti kõige haavatavamate inimeste jaoks. Lisaks on need olulised ESFi tõhusaks rakendamiseks. Seepärast peaks ESF toetama ka nende väärtuste edendamist ja rakendamist kõigi hüvanguks. Samuti peaks ESF jätkuvalt seisma ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis sätestatud puuetega inimeste õiguste eest. Fond peaks tagama sidususe võrdõiguslikkuse liidu ja sellega seotud strateegiatega, mille eesmärk on vöidelda diskrimineerimisega soo, rassi või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel, samuti peaks fond toetama sotsiaalset ühtekuuluvust, hoides ja arendades avatud, põhiõigustele tuginevaid, demokraatlikke, võrdseid ja kaasavaid ühiskondi, mis põhinevad õigusriigil.
- (18) Määruse (EL) [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus] kohaselt peavad liikmesriigid järgima riikliku ja piirkondliku partnerluse kava ettevalmistamisel ja rakendamisel horisontaalseid põhimõtteid. Sellega seoses tuleks liikmesriike julgustada kasutama ESFi sihtotstarbeliste meetmete toetamiseks, et edendada horisontaalseid põhimõtteid, nagu sooline võrdõiguslikkus, ning tagada teenuste kättesaadavus puuetega inimestele ja võimaldada neil aktiivselt igapäevaelus osaleda.
- (19) Selleks et tagada Euroopa sotsiaalõiguste samba kohase Euroopa sotsiaalse mõõtme nõuetekohane elluviimine ning piisava summa kasutamine enim abi vajavate inimeste jaoks, peaksid liikmesriigid eraldama ESFi vahendeid sotsiaalse kaasatuse suurendamiseks.
- (20) Võttes arvesse erakordset vajadust toetada vaesuses elavaid lapsi peaksid liikmesriigid kasutama lastegarantii raames võetavate meetmete puhul ka ESFi vahendeid.
- (21) ESF peaks aitama leevendada vaesust, toetades riiklikke kavasid, mille eesmärk on vähendada toidu- ja materiaalsel puudust, ning edendada vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus elavate inimeste, sh enim puudust kannatavate isikute ja laste sotsiaalset lõimimist. Liikmesriigid peaksid eraldama ESFi vahendeid, et leevendada äärmist vaesust, mis on sotsiaalse tõrjutuse, nagu kodutus, ning toidu- ja materiaalse puuduse olulisim põhjustaja.
- (22) Arvestades noorte püsivalt suurt töötust ja tööturult eemalejäämist mitmes liikmesriigis ja piirkonnas – probleem, mis puudutab eelkõige mittetöötavaid ja mitteõppivaid noori – on vaja, et asjaomased liikmesriigid investeeriks jätkuvalt piisaval hulgal ESFi vahendeid meetmetesse, millega edendatakse noorte tööhõivet, sealhulgas noortegarantii rakendamise kaudu. Seega peaksid liikmesriigid suunama piisavalt vahendeid selle probleemi lahendamiseks. Liikmesriigid, keda noorte töötus tõsiselt mõjutab, peaksid suunama ESFi vahendeid noorte tööalase konkurentsivõime toetamiseks.

- (23) ESFi kaudu toetatavate meetmete tõhus ja tulemuslik rakendamine tugineb heale valitsemistavale ning kõigi asjakohaste territoriaalsete tasandite osalejate ja sotsiaal-majanduslike osalejate, eriti sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna partnerlusele. Seepärast on väga tähtis, et liikmesriigid kannustavad sotsiaalpartnereid ja kodanikuühiskonda osalema ESFi rakendamises. Liikmesriigid, kes on saanud seda valdkonda käsitleva riigipõhise soovitusel, peaksid eraldama ESFi vahendeid, et suurendada sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkust.]
- (24) Võttes arvesse äärepoolseimate piirkondade eripära ja piiranguid, peaksid liikmesriigid lisama oma äärepoolseimate piirkondade peatükki meetmed tööhõive ja tööjõu liikuvuse, eelkõige noorte liikuvuse, hariduse ja oskuste ning sotsiaalse kaasatuse suurendamiseks.
- (25) Kuna käesoleva määruse eesmärki, st muuta tööturud tulemuslikumaks ja edendada juurdepääsu kvaliteetsetele töökohtadele, muuta haridus ja koolitus kättesaadavamaks ja kvaliteetsemaks, edendada sotsiaalset kaasatust ja tervist ning vähendada vaesust, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

1. Käesolevas määruses sätestatakse eritingimused Euroopa Sotsiaalfondile programmitöö perioodiks 2028–2034 antava liidu toetuse rakendamiseks kooskõlas määruse XX [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus] artiklis 2 ja eelkõige selle punktides b ja e sätestatud üldeesmärkidega.
2. Kõnealust liidu toetust antakse riikliku ja piirkondliku partnerluse kava raames vastavalt määruses (EL) [...] [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus] sätestatud eeskirjadele.

Artikkel 2

Euroopa Sotsiaalfondist antav toetus

1. Euroopa Sotsiaalfondist (ESF) toetatakse määruse (EL) XX [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus] artiklis 3 sätestatud erieesmäärke.
2. Nagu on sätestatud aluslepingu artikli 148 lõikes 2 peavad liikmesriigid käesoleva artikli lõike 1 kohaldamisel, kui nad kasutavad ESFi vahendeid määruse XX [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus] artikli 2 punkti b kohaselt, lähtuma otsuses (EL) xxxx [nõukogu poolt hiljemalt 1. jaanuariks 2027 vastu võetud tööhõivesuunised] sätestatud liikmesriikide tööhõivesuunistest.

Artikkel 4

Sotsiaalne innovatsioon

1. ESFi kohaldamisalasse kuuluvates valdkondades tuleb toetada sotsiaalset innovatsiooni, eelkõige eesmärgiga katsetada, hinnata ja laiendada uuenduslikke lahendusi, sealhulgas kohalikul või piirkondlikul tasandil, et koostöös asjaomaste partnerite ja eelkõige sotsiaalpartneritega täita sotsiaalseid vajadusi.
2. Komisjon kasutab tehnilist abi omal algatusel kooskõlas määruse (EL) [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitleva määruse] artikliga 12, et hõlbustada sotsiaalse innovatsiooni suutlikkuse suurendamist, eelkõige toetades vastastikust õppimist, riikidevahelist koostööd, võrgustike loomist ning heade tavade ja meetodite levitamist ja edendamist.

Artikkel 5

Demograafilise siirde toetamine

Kui see on asjakohane, kirjeldavad liikmesriigid ja piirkonnad riikliku ja piirkondliku partnerluse kava ühes või mitmes spetsiaalses peatükis integreeritud lähenemisviisi demograafilise siirdega seotud probleemide lahendamiseks.

Artikkel 6

Materiaalse puuduse vähendamiseks antav toetus

1. Liikmesriigid võivad pakkuda materiaalse puuduse leevendamiseks abi, jagades toitu või kaupu, mis vastavad tarbekaupade ohutust käsitlevale liidu õigusele.
2. Liikmesriigid ja toetusesaajad valivad toidu- ja/või esmase materiaalse abi objektiivsete kriteeriumide alusel, mis on seotud enim puudust kannatavate isikute vajadustega. Toidu ning asjakohasel juhul kaupade valimise kriteeriumides võetakse arvesse ka kliima- ja keskkonnaaspekte, et tagada aus ja õiglane rohepööre ning eelkõige selleks, et vähendada toidu raiskamist ja ühekordselt kasutatava plasti tarbimist. Kui see on asjakohane, võetakse jagatava toidu valimisel arvesse selle panust enim puudust kannatavate isikute tasakaalustatud toitumisse. Toidu- ja/või esmast materiaalselt abi võib enim puudust kannatavatele isikutele anda kas otse või kaudselt, näiteks elektroonilises või muus vormis vautšerite või kaartide kujul, tingimusel et nende eest saab üksnes toidu- ja/või esmast materiaalselt abi. Enim puudust kannatavatele isikutele antav toetus täiendab sotsiaaltoetusi, mida võib anda riiklike sotsiaalsüsteemide kaudu või mille andmine on ette nähtud liikmesriigi õiguses.
3. Komisjon ja liikmesriigid tagavad, et abi puhul, mida antakse toetusena materiaalse puuduse vähendamise eesmärgil, austatakse enim puudust kannatavate inimeste väärikust ja välditakse nende häbimärgistamist.

4. Liikmesriigid võtavad lisaks toidu- ja/või esmase materiaalse abi kättetoimetamisele kaasnevaid meetmeid, näiteks juhatades abivajajaid pöörduma pädevate teenistuste poole, või edendades enim puudust kannatavate isikute sotsiaalset kaasamist.

Esimest lõiku ei kohaldata, kui selliste meetmete võtmine ei ole võimalik, näiteks kui toetust antakse hädaolukorras, näiteks loodusõnnetuse korral.

5. Käesoleva artikli kohaldamisel hõlmab mõiste „enim puudust kannatavad isikud“ järgmist: füüsilised isikud, s.o üksikisikud, perekonnad, leibkonnad või nende rühmad, sealhulgas haavatavas olukorras olevad lapsed ja kodutud, kelle vajadus abi järele on kindlaks tehtud vastavalt objektiivsetele kriteeriumidele, mille on kehtestanud riigi pädevad asutused, konsulteerides asjakohaste sidusrühmadega, vältides huvide konflikti, ja mis võivad sisaldada elemente, mis võimaldavad suunata abi enim puudust kannatavatele isikutele teatavates geograafilistes piirkondades.

Artikkel 7

Partnerlus

Liikmesriigid tagavad sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide sisulise osalemise kvaliteetse tööhõive, hariduse ja oskuste ning sotsiaalse kaasamise poliitika toetamises kooskõlas määruse (XX) [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus] artikliga 6.

Artikkel 8

ELi toimimise lepingu artikli 163 alusel moodustatud komitee

1. Määruse XX [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus] artikli 3 lõike 1 punktis c [erieesmärk – tööhõive] osutatud üldeesmärgi toetamisel abistab komisjoni ELi toimimise lepingu artikli 163 alusel loodud komitee (edaspidi „ESFi komitee“).
2. Iga liikmesriik nimetab maksimaalselt seitsmeks aastaks ühe valitsuse esindaja, ühe töötajate organisatsioonide esindaja, ühe tööandjate organisatsioonide esindaja ja ühe asendusliikme iga liikme kohta. Liikme puudumise korral saab asendusliige automaatselt õiguse komitee tööst osa võtta. Lisaks võib komiteesse kuuluda üks esindaja igast organisatsioonist, kes esindab töötajate organisatsioone ja tööandjate organisatsioone liidu tasandil.
3. Komitee võib esitada arvamusi kõikide ESFi rakendamise seotud küsimuste kohta.

Artikkel 9

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates määruse (EL) [...] (millega luuakse riikliku ja piirkondliku partnerluse kava ajavahemikuks 2028–2034) kohaldamise kuupäevast.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.
Brüssel,

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*

FINANTS- JA DIGISELGITUS

[...]